

Fot. 1. Instruktaż higieny aparatu stałego

dypl. hig. stom. Natalia Szelaĝ

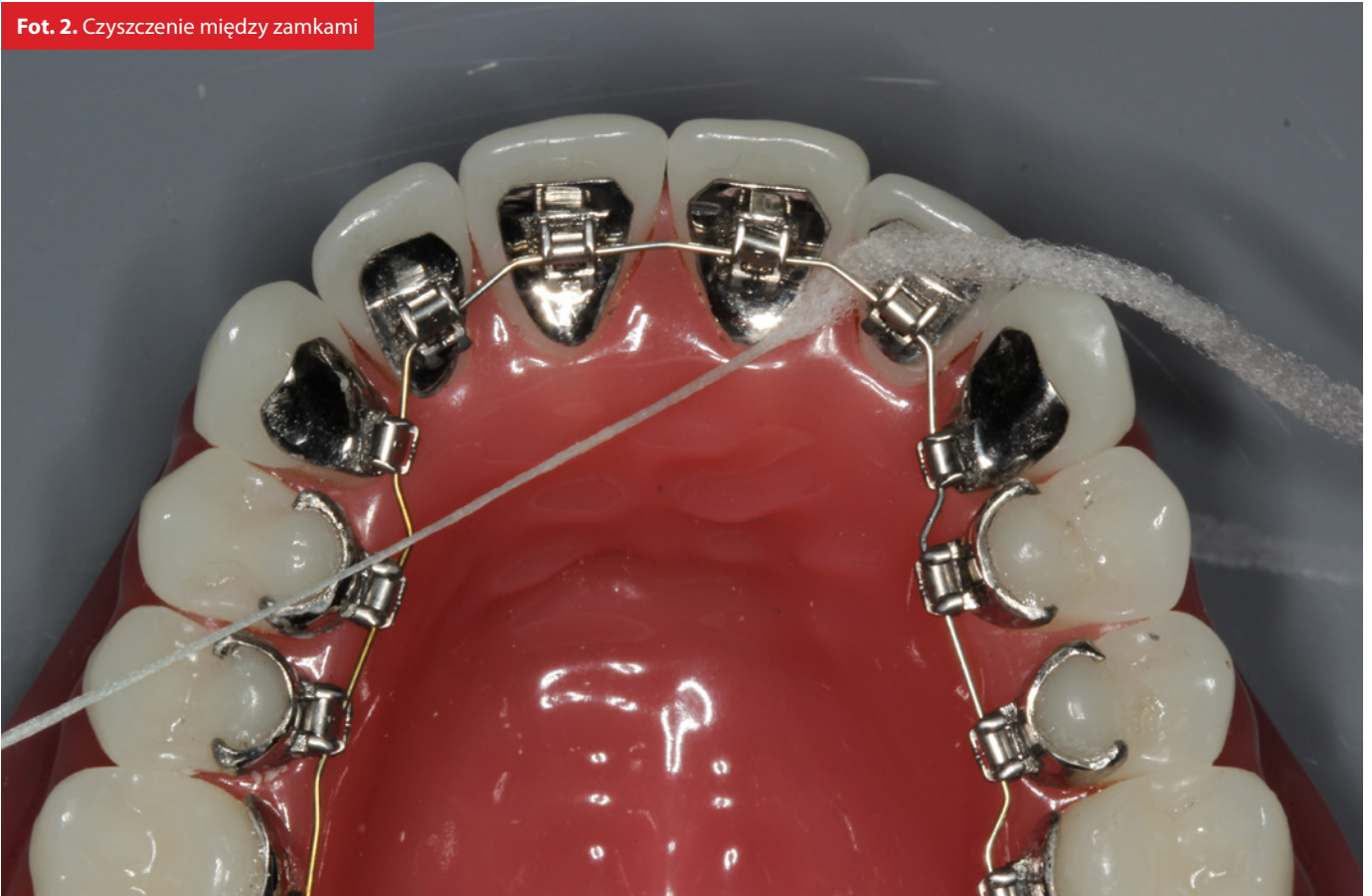
Jezykowe aparaty stałe

Jezykowe aparaty stałe, zwane r6wnieŝ lingwalnymi lub niewidocznymi, stanowi alternatyw dla tradycyjnych aparat6w stałych. Zwykle decydują się na nie pacjenci, kt6rzy przywizuj duŝ wagę do wyglądu zewnętrznego lub gdy charakter ich pracy wyklucza zaoŝenie tradycyjnego aparatu stałego.

Aparat jezykowy gwarantuje prowadzenie leczenia ortodontycznego w dyskretny spos6b. Technika leczenia aparatem lingwalnym polega na przyklejeniu zamk6w ortodontycznych na wewnętrznej powierzchni zb6w. Technika ta jest mniej bolesna dla pacjenta, gdyŝ stosowane uki są cieńsze i ich działanie jest słabsze. R6wnieŝ leczenie

przebiega szybciej niŝ przy tradycyjnych aparatach stałych, przez co nie przeciaŝaj systemu nerwowo-wieŝadowego. Przyklejenie aparatu po wewnętrznej stronie zb6w eliminuje r6wnieŝ wystąpienie demineralizacji i nieestetycznych plam na licowych powierzchniach zb6w, kt6re mogą powsta na skutek złej higieny jamy ustnej podczas leczenia ortodon-

Fot. 2. Czyszczenie między zamkami

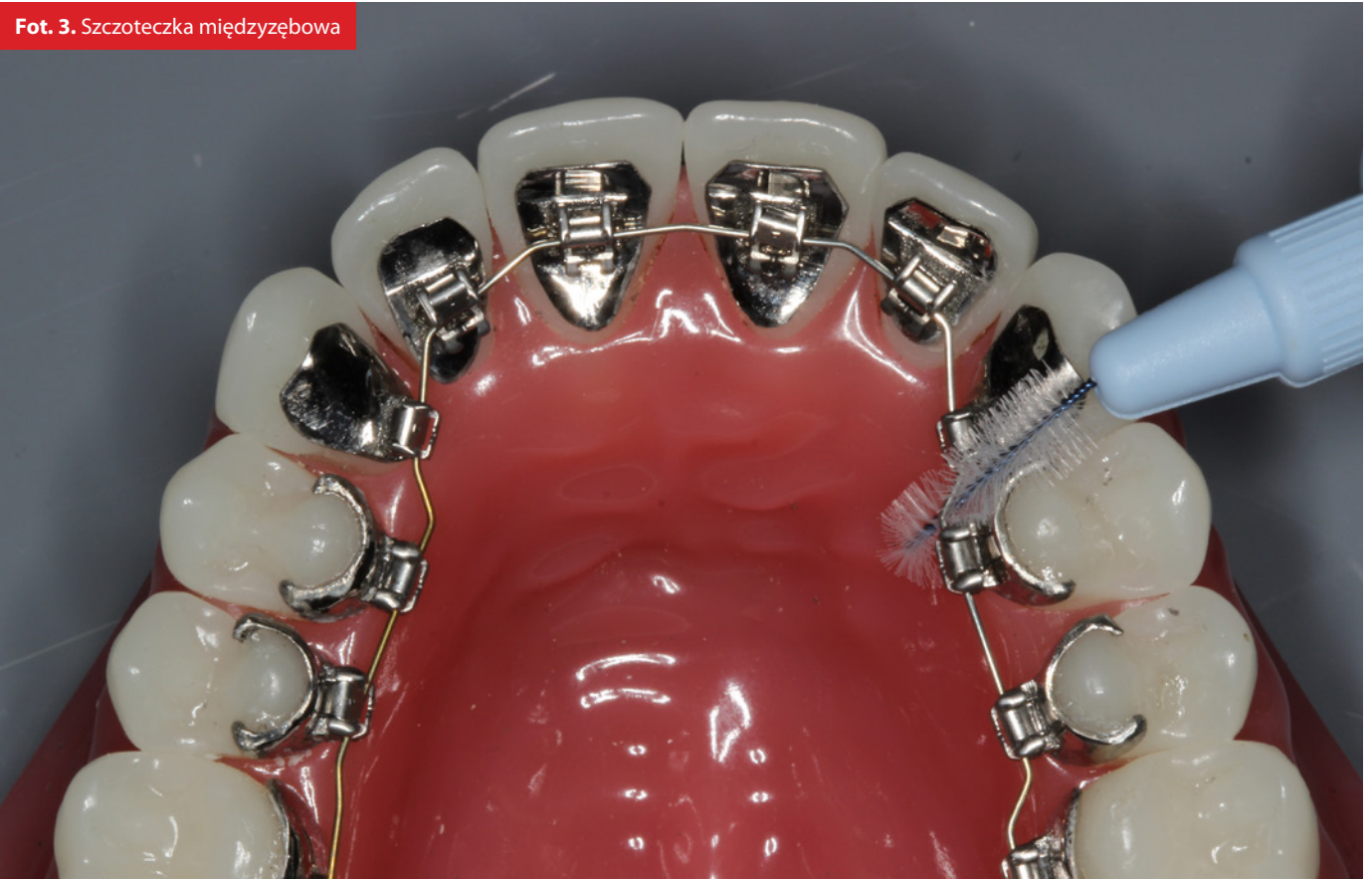

tycznego. Eliminujemy także ryzyko przerostów brodawki dziąsłowej po stronie wargowej oraz zranień warg i policzków, co zapewnia większy komfort użytkowania. Jednakże aparat tego typu stanowi ogromne wyzwanie zarówno dla lekarza, higienistki, jak i samego pacjenta. Jest to technika trudna, wymagająca od lekarza ortodonta dużego doświadczenia. Ze strony higienistki prowadzenie pacjenta z aparatem językowym wymaga dużego zaangażowania i poświęcenia czasu na jego edukację z zakresu zabiegów higienicznych. Również pacjent powinien być zdyscyplinowany i sprawny manualnie, gdyż higiena jest znacznie utrudniona.

Największy problem stanowi brak kontroli wzrokowej podczas zabiegów higienicznych. Pacjent nie ma możliwości samodzielnej kontroli powierzchni podniebiennych i językowych, a nawet u pacjentów bez aparatu są to miejsca najgorzej doczyszczane. Dlatego też pacjenta z aparatem lingwalnym należy zapraszać na częste kontrole w gabinecie. Początkowo pacjent powinien się zgłaszać raz na miesiąc. Podczas wizyt kontrolnych powinno się używać urządzeń do wizualizacji, np. kamery wewnątrzustnej lub aparatu fotograficznego, które dają nam możliwość pokazania pacjentowi miejsc retencji płytki. Na podstawie zdjęć łatwiej będzie wytłumaczyć, w jaki sposób pacjent ma docierać w niedoczyszczone miejsca (fot. 1).

Fot. 3. Szczoteczka międzyzębowa

Fot. 4. Szczoteczka jednopęczkowa

Fot. 5. Pasty i płukanki stosowane do zachowania higieny jamy ustnej

Podczas pierwszego instruktażu higieny dobieramy niezbędne akcesoria oraz dokładnie tłumaczymy sposób ich użycia. Konieczne jest stosowanie nici dentystycznej z twardą końcówką, która umożliwi wprowadzenie jej pomiędzy zęby (nić Oral-B Super Floss). Idealnie sprawdzają się szczoteczki międzyzębowe do oczyszczania okolicy pod łukiem oraz szczoteczka jednopęczkowa, którą pacjent doczyści okolice przydąsłowe oraz te wokół zamków (fot. 2-4). Należy zaproponować używanie pasty i płukanki dedykowanej dla pacjentów ortodontycznych. Produkty te zawierają fluor, który zapobiega próchnicy i remineralizuje szkliwo, oraz antyseptyki, które zapobiegają powstawaniu stanów zapalnych dziąseł. Ponadto są wzbogacone o witaminę E, aloes i alantoinę, które będą łagodziły podrażnienia (fot. 5).

Godnym polecenia jest irygator. Urządzenie to pod ciśnieniem wyrzuca strumień wody, która kierowana w przestrzeń dokładnie przepłukuje te miejsca. Do pojemnika na wodę można dodać płynu do płukania ust. Jest to świetne uzupełnienie codziennych zabiegów higienicznych.

Ważne jest, aby zwrócić pacjentowi uwagę na dietę w okresie leczenia. Zabronione jest spożywanie produktów bardzo twardych, np. orzechów, sucharów i sezamków, gdyż niosą one za sobą ryzyko odklejenia zamka. Warto

ograniczyć spożycie produktów próchnicotwórczych, czyli słodczy i słodzonych napojów gazowanych. Należy też zrezygnować z przekąsek ciągnących się i oblepiających zęby, np. toffi, krówek czy gum do żucia.

Podczas kolejnych wizyt pacjenta w gabinecie kontrolujemy higienę. Poprzez wizualizację motywujemy do dalszego działania. Tłumaczymy i powtarzamy sposób użycia poszczególnych akcesoriów. Oczyszczamy powierzchnię zębów i idealnie polerujemy. Doskonałym rozwiązaniem u pacjentów ortodontycznych jest użycie piasku Air-Flow Plus (EMS), który dzięki swojemu składowi i delikatności może być używany częściej od tradycyjnych piasków.

Reasumując, profilaktyka i higiena jamy ustnej jest niezmiernie ważna, a w trakcie leczenia ortodontycznego nabiera szczególnego znaczenia. To ona warunkuje pomyślny przebieg leczenia ortodontycznego. Pacjenci z aparatami lingwalnymi powinni zatem przestrzegać kilku podstawowych zasad:

1. Myć zęby jak przy każdym aparacie ortodontycznym.
2. Dbać o higienę po każdym posiłku.
3. Konieczne stosować dodatkowe przybory higieniczne – szczoteczka i pasta nie wystarczą.
4. Stosować pasty i płyny dedykowane pacjentom ortodontycznym.
5. Przestrzegać odpowiedniej diety.